

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité
Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/1778-

01.09.2016

**Spørsmål fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite vedr. IKT-prosjektet
Grindgut**

Jeg viser til brev fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen av 25. august 2016 vedrørende IKT-prosjektet Grindgut. Under følger tilbakemelding til Kontroll- og konstitusjonskomiteens to spørsmål.

- 1. Kan statsråden orientere om hyppigheten og innholdet i den informasjon departementet har mottatt om Grindgut, enten direkte eller indirekte fra prosjektets styringsgruppe, Statens vegvesen, Vegdirektoratet og IBM i de ulike fasene?*

Svar:

Bakgrunn

Som det fremgår av Prop. 1 S (2012–2013), skulle prosjektet Grindgut etablere en felles IKT-løsning for innkreving av bompenger i Norge. Målet var å få på plass en løsningen som skulle gi et kostnadseffektivt og brukervennlig system. Den eksisterende avtalen med leverandøren for AutoPASS nærmet seg utløpsdato, og det var nødvendig å få en ny leverandøravtale på plass.

Prosjektet var omfattende og komplekst. Den nye IKT-løsningen skulle omfatte funksjonalitet for å understøtte prosessene knyttet til håndtering av AutoPASS-brikker, innsamling og behandling av transaksjoner fra alle norske bomstasjoner med AutoPASS-teknologi, tolkning av bilder, behandling av kundehenvendelser, fakturering av slutt kunder samt avregning mellom tilsluttede bompengeselskap. Prosjektet omfattet leveranse, konvertering og idriftsetting av ny løsning med avtaler for etterfølgende vedlikehold og videreutvikling av teknisk drift.

På bakgrunn av Statens vegvesens ansvar for en velfungerende bompengesektor i en situasjon med et stort antall tidsavgrensede bompengeselskap, var det naturlig at Statens vegvesen

skulle være prosjekteier. Prosjektets kostnader skal i henhold til Prop. 1 S (2012–2013) belastes bompengeselskapene.

Utviklingen i Grindgut-prosjektet

Statens vegvesen inngikk i desember 2013 en kontrakt med IBM om å levere en ny løsning for bompengerekrutering. Vegdirektoratet skulle være eier av det nye systemet, og var derfor ansvarlig for prosjektet. Samferdselsdepartementet ble holdt orientert om Statens vegvesens prosjekt gjennom de faste etatsstyringsmøtene med etaten f.o.m. 29. oktober 2013. Videre har departementet blitt orientert gjennom statusmøter ca. hver annen måned fra september 2014 og ekstraordinære møter, samt skriftlige rapporter i den forbindelse, se videre omtale under.

Første fase av prosjektet, løsningsbeskrivelsesfasen, var gjennomført sommeren 2014. Resultatene fra løsningsbeskrivelsesfasen dannet grunnlag for en beslutning om hvorvidt prosjektet skulle videreføre kontrakten med IBM. Foreløpige estimater fra denne fasen viste en forsinkelse på minimum et halvt år og en økning i kostnadsrammen. Statens vegvesens vurdering var imidlertid at en terminering av kontrakten ville innebære risiko for at nytt system ble skjøvet enda lenger frem i tid. På den bakgrunn konkluderte Statens vegvesen med at det i denne fasen var mest hensiktsmessig å videreføre kontrakten med IBM. Statens vegvesen ba Samferdselsdepartementet om tilslutning til dette. Departementet hadde ikke grunnlag for å ha merknader til Statens vegvesens anbefaling om å videreføre prosjektet.

Utover våren 2015 ble det klart for Statens vegvesen at IBM hadde problemer med å levere i henhold til kontrakten. Da det etter hvert fremsto for Statens vegvesen som helt klart at IBM ikke ville være i stand til å levere som avtalt, ble IBM varslet og de fikk mulighet til å utbedre sin leveranse og komme seg ut av den misligholdssituasjonen som de, etter Statens vegvesens syn, var i ferd med å komme i. Dette førte ikke frem og Statens vegvesen så seg nødt til å heve kontrakten. Samferdselsdepartementet ble orientert om at dette kunne bli utfallet.

Det er en forestående rettsprosess mellom Staten ved Statens vegvesen og IBM. Staten har innlevert stevningen med krav om erstatning i dag, 1. september 2016.

Nærmere om Samferdselsdepartementets oppfølging

Samferdselsdepartementet sendte i august 2014 brev til Vegdirektoratet, og orienterte om at departementet i sin videre oppfølging av Grindgut-prosjektet ville legge til grunn følgende rammer for rapportering:

1. Statusmøte hver annen måned.
2. Skriftlige rapporter hver annen måned.
3. Prosjektet er fast tema på etatsstyringsmøtene.

Samferdselsdepartementet ba om at Vegdirektoratet på statusmøtene skulle gi en overordnet presentasjon av prosjektet og orientere om organiseringen av prosjektet, sentrale styringsdokumenter, kostnadsbildet, rutiner for kvalitetssikring av prosjektet m.v.

I forbindelse med Samferdselsdepartementets oppfølging av Vegdirektoratets arbeid med prosjektet, valgte departementet å knytte til seg ekstern rådgivning. Bakgrunnen for dette var

Grindgut-prosjektets omfang og kompleksitet, samt at det omhandlet prosjektfaglige forhold som ikke faller inn under departements naturlige kompetansefelt. Etter utlysning av anbudskonkurranse, ble Atkins Norge AS (den gang Terramar) engasjert. Atkins Norge AS avleverte sin rapport til departementet ved notat av 9. juli 2015.

I statusmøtene har departementets og etatens eksterne rådgiver også deltatt. Statusmøtene har vært avholdt på følgende tidspunkter: 2. september 2014, 17. november 2014, 20. januar 2015, 18. mars 2015, 11. mai 2015 og 17. juni 2015, i tillegg til ekstraordinære møter 25. februar 2015 og 10. mars 2015 og 19. juni 2015.

IBM ba ved e-post av 11. juni 2015 til meg om et møte for bl.a. å drøfte utfordringene i Grindgut-prosjektet. Forespørselen om et møte ble avslått ved svar av 8. juli 2015 fra Samferdselsdepartementet. Utover dette har det ikke vært kontakt mellom Samferdselsdepartementet og IBM om prosjektet Grindgut.

Samferdselsdepartementet har basert sin oppfølging av prosjektet på den ordinære rollefordelingen mellom departement og underliggende etat. Prosjektet har vært Statens vegvesens ansvar. Samferdselsdepartementets fokus har vært å få på plass et godt rapporteringsformat slik at departementet kunne danne seg et bilde av status i prosjektet, samt å få synliggjort Statens vegvesens vurderinger som ansvarlig for prosjektet knyttet til spesielt risikobildet for prosjektet.

Kostnader

Det er riktig at de påløpte kostnadene for prosjektet har blitt belastet bompengeselskapene. Det er i tråd med Prop. 1 S (2012-2013), side 72. Det endelig regnestykket vil ikke være kjent før den forestående rettsprosessen, der Statens vegvesen krever erstatning fra IBM, er avsluttet.

2. Hvilke vurderinger har statsråden og Statens vegvesen gjort seg på grunnlag av meddelelsene fra IBM?

Svar:

Statens vegvesen har hatt tett oppfølging av leverandøren gjennom hele prosjektet. Det er stilt klare rapporteringskrav til rapportering fra IBM. Gjennom hele prosjektet har Statens vegvesen grundig vurdert statusrapporter og øvrige meddelelser fra IBM.

Samferdselsdepartementet har ikke gått i dialog med IBM om prosjektet Grindgut.

Samferdselsdepartementet har blitt holdt orientert om prosjektet som skissert under svar på spørsmål 1 ovenfor.

Samferdselsdepartementet ble på møtet 19. juni 2015 informert om at det gikk mot terminering av kontrakten med IBM. Frem til dette tidspunktet, var departementets forståelse av situasjonen at Statens vegvesen vurderte risikobildet dit hen at det var utfordringer med prosjektet, men at prosjektet ville la seg gjennomføre. Man mente inntil da, ut fra en samlet vurdering, at det ville være mer hensiktsmessig å fortsette kontrakten med IBM enn å terminere den.

Kontroll- og konstitusjonskomiteén ber om å få oversendt kontrakten av desember 2013 som er inngått mellom IBM og Statens vegvesen. Jeg vil få gjøre komiteen oppmerksom på at IBM har opplyst at kontrakten inneholder forretningshemmeligheter, jf forvaltningsloven § 13 første ledd. På den bakgrunn vedlegger jeg derfor en minnepinne med kun en sladdet versjon av kontrakten. IBM har imidlertid uttalt at de aksepterer at kontrakten kan oversendes komiteen også i en usladdet versjon. Dersom komiteen anser det som ønskelig, vil jeg på anmodning oversende også en usladdet versjon av den inngåtte kontrakten. I denne forbindelse viser jeg til Stortingets forretningsorden § 75 annet ledd bokstav b.

Med hilsen

Ketil Solvik-Olsen

Vedlegg: minnepinne

Kopi til:
Vegdirektoratet